

MARTIN ŠRAJER / 23. 3. 2021

Blu-ray Daleká cesta

Kolekce filmů vydaných na digitálních nosičích Národním filmovým archivem se nově rozrostla o blu-ray s *Dalekou cestou* (1948). O působivém filmovém debutu avantgardního divadelního režiséra Alfreda Radoka jsme psali u příležitosti premiéry digitálně restaurované verze na loňském berlínském filmovém festivalu.

Drama z terezínského ghetta, nekonvenčně kombinující melodramatickou imaginaci, expresionistickou obraznost a dokumentární záběry, u nás bylo dosud dostupné v nepříliš uspokojivé obrazové kvalitě pouze na DVD, navíc doplněném o Radokovu pozdější nostalgickou komedii *Dědeček automobil* (1956). Výsledek procesu digitálního restaurování, které proběhlo pod dohledem Národního filmového archivu v roce 2019 ve studiih Universal Productions Partners a Soundsquare, mohli dosud kromě návštěvníků kina vidět pouze cinefilové, kteří si z Británie objednali DVD/BD od společnosti Second Run.

Stejně jako předchozí restaurované tituly jako *Příchozí z temnot s Otráveným světlem*, *Zborov* nebo *Filmy Jana Kříženeckého* vyšla také *Daleká cesta* v papírově-plastovém digipacku. Ten ovšem designem navazuje na ještě dříve vydaná DVD a BD s klenoty české nové vlny *Černý Petr* a *Démanty noci*, vydanými v klasických plastových amarayích.

Uvnitř rozkládacího obalu se kromě disku s filmem nachází také booklet o 56 stranách. Úvodní studii filmového teoretika Jiřího Angera *Falešný archivní efekt Daleké cesty* doplňuje přeložená stať legendárního francouzského kritika a teoretika André Bazina *Koncentračnické ghetto*. Digitální restaurování přibližuje Tereza Frodlová a život Alfréda Radoka Jaroslav Lopour. Všechny texty jsou ve druhé polovině brožury přítomné také v anglickém překladu. Součástí bookletu je také výběr z dobových ohlasů, soupis bonusů nebo kopie barevné mapy Terezína ze sbírek Vojenského ústředního archivu a Vojenského historického archivu.

Pokud jde o disk samotný, po volbě češtiny nebo angličtiny se nám zpřístupní jednoduché statické menu s výběrem ze čtyř možností (Přehrát film, Výběr kapitol, Bonusy, Titulky). Filmu tradičně předchází informace o záměru digitálního restaurování („zpřístupnit film v podobě co nejbližší tomu, jak jej mohli vidět diváci v době prvního uvedení“) a použitých zdrojích. Automaticky jsou nastavené vypínatelné české titulky pro neslyšící, podrobně popisující, co lze slyšet ve zvukové stopě.

S orientací ve filmu s celkovou délkou 103 minut pomáhá jeho rozdělení do 10 kapitol. Deset možností nabízí také bonusová sekce. Přehrát si lze buď všech 9 bonusů najednou, nebo každý zvlášť.

Nově sestaveným materiálem je 7 minut výstřižků z patrně nedokončeného filmu *Ghetto Theresienstadt*, natočeného na podzim 1942 pro interní potřeby SS. Fiktivní příběh židovské rodiny v něm měl ilustrovat přesun židovských obyvatel do ghetta. Průběh filmování téhož snímku zachycuje nesestavený devítiminutový materiál *Filmování v Terezíně 1942*, prezentovaný v digitálně restaurované podobě se svolením německého Bundersarchivu.

Dalším dobovým dokumentárním materiálem jsou dva fragmenty filmu *Theresienstadt: Ein Dokumentarfilm aus dem jüdischen Siedlungsgebiet*, jehož výrobou byl v roce 1944 pověřen jednak štáb zpravodajských Aktualit, jednak židovští vězni. Propagační film určený pro mezinárodní organizace původně vznikl kvůli návštěvě Mezinárodního výboru Červeného kříže. Děsivější tvář Terezína ukazuje sedmiminutové pásmo *Odkrývání hromadných hrobů v Terezíně*.

Následující čtyři krátké dokumentární snímky již vznikly s větším časovým odstupem od války. Poetický stříhový dokument *Motýli tady nežijí* (1958), dostupný také na disku od Second Run, představuje kresby dětí uvězněných v Terezíně. V *Růži a kasematech* (1962) se bývalí terezínští vězni vracejí do Malé pevnosti, aby vyprávěli o svých zkušenostech. *Pohlednice pro kata* (1963), natočená za spolupráce Svazu protifašistických bojovníků a Památníku národního utrpení v Terezíně, oživuje vzpomínky nacistického zločince Stefana Rojka, pomocníka velitele Malé pevnosti Heinricha Jöckela. *Město darované* (1965) sestává z krátkých útržků z výše zmíněného nacistického propagandistického filmu. Elegický komentář namluvili Otakar Brousek st. a Luděk Munzar.

Posledním bonusem je třináctiminutová desktopová videoesej Jiřího Angera a Jiřího Žáka *Napříč Dalekou cestou*, sloužící jako obrazový podklad k úvahám o mediální reflexivitě Radokova filmu z Angerovy studie v bookletu.

Blu-ray s *Dalekou cestou* si můžete zakoupit na [e-shopu Národního filmového archivu](#).

